

12.00.01 - укук жана мамлекеттин теориясы жана тарыхы; укук жана мамлекет жөнүндө окуулардын тарыхы адистиги боюнча юридика илимдеринин кандидаты окумуштуулук даражасын изденип алуу үчүн сунушталган **Туратбекова Акмөөр Туратбековна** «Кыргыз Республикасынын экологиялык коопсуздугу: тарыхый-укуктук аспектилери» темасында жазылган диссертациясына биринчи оппоненттин

ПИКИРИ

1. Изилдөөнүн темасынын актуалдуулугу.

Өндүрүштүн жана экономиканын булгануусуна алып келген өндүрүштү жана экономиканы өнүктүрүү максатында бардык жерлерде жаратылыш кендерин табуу жана колдонуунун жүрүүсүндө жаратылыш чөйрөсүнө ойлонулбаган адамзатынын таасирдөө процесси менен чакырылган жана орун алган өзгөрүүлөрдүн жана дисбаланстын жыйынтыгы болгон бүгүнкү дүйнөдөгү уланып келген экологиядагы кризис адамзатынын коомунун жашоосуна коркунуч жаратат. Экосистемадагы бузулган теңдүүлүк катастрофалык болгон жашоо чөйрөсүнүн деградациялаган өзгөрүүлөрүнүн себебинен тирүү жандыктардын өлүүсүнө алып келген кооптуулук түрүндөгү ири масштабдагы кесепеттер менен коркунуч жаратат. Ошондуктан, мамлекеттик, коомдук, маалыматтык коопсуздук түзгөн башка түрлөрү менен биргеликте маанилүү болгон экологиялык коопсуздук көйгөйлөрүн концептуалдык кабыл алуусу куралды.

Коомдо көтөрүлгөн экологиялык коопсуздук көйгөйлөрүнүн катарында планетанын калкынын санынын өсүү себебинен ресурстардын азаюусу алардын деградациясы, адамдын өндүрүш ишмердүүлүгүндөгү бузуулар болгон детерминанттарга көңүл бөлүнүп, милитаризациялык багыттарга жана алардын мамлекеттердеги ашыгы менен болгон деңгээлине, бүтпөгөн регионалдык конфликттерге, илимдин жана коомдук жашоонун дегумандашуусуна көрсөтүлгөндүгүн белгилеп кетүү зарыл.

Кыргызстанда мамлекеттин экологиялык коопсуздугунун приоритеттүүлүгү таанылып, реалдуу экологиялык факторлорду эске алуу менен масштабдуу чаралардын иштелип чыгуусун жана колдонулуусун талап кылып, алардын ишке ашырылуусу гумандык рационалдык, экологиялык адептик негиздерге багытталуусу милдеттүү. Аны менен биргеликте, экономикалык багыттардын жаңы методдорунун жана технологияларынын иштелүүсү экологиялык процесстерди эске алуу менен ишке ашырылуусу зарыл.

2. Диссертацияларга коюлган талаптардын алкагында чыгарылган илимий корутундулар.

Коргоого чыгарылуучу жоболордо камтылган, теориялык жыйынтыктардын төмөнкүлөрү иште сунушталат:

1-жыйынтык. Автор өзүнүн калкынын жашоосу үчүн маанилүү болгон

кызыкчылыктарын канааттандыруу, инсандын, коомдун жана жалпысынан айлана чөйрөнүн корголгондугун камсыз кылган шарттарды түзүү менен түшүндүрүлгөн ар бир мамлекеттин аныктоочу умтулуусу бүгүнкү күндө улуттук коопсуздуктун жана сырткы чөйрөнүн өз ара шартталгандыгы менен түшүндүрүлгөндүгү тууралуу теоретикалык тезис. Албетте коопсуздук жана улуттук кызыкчылыктар түшүнүктөрүнүн тыгыз байланышы негизделген, анткени улуттук коопсуздук биринчи кезекте инсандын жашоосундагы маанилүү кызыкчылыктарынын бузулбастыгынын кепилдигин камсыз кылууга, башкача айтканда мамлекеттин фундаменталдык кызыкчылыктарын камсыз кылууга багытталган тууралуу теоретикалык тыянак каралган.

2-жыйынтык. Автор жасалган изилдөө бардык адамзатынын экологиялык коопсуздугун камсыз кылууга багытталган эл аралык деңгээлде өткөрүлүп жаткан иш чаралар, анын ичинде кээ бир өлкөлөрдүн жана алардын өз ара мамилелеринин зарыл болгон нормаларын, эрежелерин жана аракеттеринин принциптерин аныктаган тийиштүү конвенциялардын жана келишимдердин иштелип чыгуусу жана кабыл алынуусу, глобалдык экологиялык көйгөйлөрдүн чечилүүсү үчүн маанилүү болгондугу тууралуу аргументтелген тыянак. Бул максаттарда приоритеттүү болуп глобалдык деңгээлде экологиялык стратегиянын анын практикада туруктуу жана экологиялык мотивделген мүнөзүнүн өнүгүүсүн камсыз кылууга, керек болгон учурда айлана чөйрөнү коргоого жана калыбына келтирүүгө багытталган түрдүү эл аралык долбоорлордун алкагында чагылдыруу менен иштелип чыгуусун сунуштайт.

3-жыйынтык. Автор тарабынан экологиялык коопсуздуктун адамзатынын коопсуздугун камсыз кылуу чөйрөсүндөгү ишмердүүлүктүн маанилүү багыттарынын бири болгондугу негизделет, анткени адам менен аны курчаган айлана чөйрөнүн ортосундагы мамилелердеги бузулган балансты тез арада калыбына келтирүү талабы, мындай мамилелердин гармондошуусу жана адамдын жаратылыш ресурстарын акылдуу колдонуусу менен байланышкан. Ошол эле мезгилде ал азыркы түшүнүктөгү экологиянын, цивилизациянын таасиринен жаратылыш чөйрөсүн коргоого, ошол эле учурда адамзатын мындай таасирдин катастрофалык кесепеттеринен коргоого багытталган экологиялык саясаттын негизги компоненти болуп эсептелет. Ошону менен биргеликте, коопсуздуктун башка түрлөрү менен биргеликте, коопсуздуктун бул түрү ички жана эл аралык багытталгандыкка ээ, ал эми акыркысы эл аралык форматтагы мамлекеттик жана мамлекеттик эмес уюмдардын ишмердүүлүгү менен тыгыз байланыштатууралуу тыянак киргизген.

4-жыйынтык. Диссертант туруктуу өнүгүү стратегиясын ишке ашыруунун алкагында Кыргызстан экология маселелерин коомдук саламаттыктык сактоо жана өндүрүүчүлүк, калктын жаратылыш ресурстарына кайтарылгыс, ордуна келгис зыянын тийгизүү тобокелчилигин жана өнөр жай базасынын диверсификация суроолорун байлаган экономикалык өткөөл мезгилдин борбордук компоненти жана калыбына келтирүү планынын алкагында киргизилүүсү бекитилет. Экология суроолорунда коомдук

маалымдалгандыгынын жогорулоосу экологиялык көйгөйлөрдү чечүүнүн негизги каражаты болуп эсептелип, маалымдалгандыктын аракеттерге өтүү ошондой эле маанилүүлүккө ээ болуп, бул мамиледе рационалдык экологиялык саясатты кабыл алуу үчүн зарыл болгон маалыматтын жоктугу, жана ошондой эле экологиялык маселелер боюнча коомдук маалымдалгандыкты аракеттерге өткөрүү үчүн зарыл болгон саясий таандыктын жоктугу түзгөн чектөөлөр орун алып келет. Коомдун экология суроолору боюнча жетишсиз маалым болгондугу айлана чөйрөгө түйшүк алып келүүчү болуп эсептелип, анын натыйжасы болуп жаратылыш ресурстарынын булгануусу, азаюусу жана деградациясы эсептелгени негизделген.

5-жыйынтык. Автор Кыргыз Республикасынын экологиялык коопсуздук концепциясынын улуттук коопсуздуктун ажырагыс түзүмдүү бөлүгү катары экологиялык коопсуздукту аныктагандыгы жана туруктуу онүгүүнүн милдеттүү шарты катары аны тааныгандыгы аргументтелген, жана анын алкагында ал өз кезегинде жаратылыш чөйрөсүнүн жана анын тийиштүү сапатынын стабилдүүлүгүн камсыз кылган негиз болуп саналат. Экологиялык коопсуздук коомдун коопсуздугунун түзүмдүү элементи болуп, индивидуумдун, коомдун, мамлекеттин, жалпысынан адамзатынын бардык аспектилерде алардын маанилүү жашоо кызыкчылыктарын жана фундаменталдык негиздерин ички жана сырткы мүнөздөгү коркунучтардан ишенимдүү корголгондук абалы катары, коркунучтун жана кооптуулуктун бардык түрлөрүн жокко чыгарган абал катары каралат. Ошону менен биргеликте инсан, коом жана мамлекет багыттары боюнча бөлүнгөн коопсуздуктун түрлөрү белгиленип, алардын ар биринде жашоо тиричиликтин шарттарынын стабилдүүлүгүнүн кепилдиктери, конституциялык түзүлүштүн бузулбастыгы, материалдык потенциалдын күчтөнүүсү, коомдун руханий адептик баалуулуктары ишке ашырылары аныкталды.

6-жыйынтык. Автор бүгүнкү мезгилде экологиялык коопсуздук суроолору илимий техникалык төңкөрүштүн, экологиялык системанын жыйынтыгы болгон жаратылышкан адамдын ойлонулбгана аракеттеринин, бузуусунун жыйынтыгы анын адамдын жашоосуна коркунуч жараткандыгы тууралуу түшүнүк адамзатына келгендиги менен чакырылгандыгы тууралуу теоретикалык тыянак. Ошондуктан, бардык дүйнөдө экологияны сактоо, орун алган ситуацияны объективдүү баалоо, талап кылынган зарыл сунуштамаларды иштеп чыгуу, жана ошондой эле экология чөйрөсүндөгү кризисти жана катастрофаны токтотуу боюнча масштабдуу чараларды тездетүүнү кабыл алуу максатында анын абалынын оор, коркунуч жараткан абалына алып келген детерминанттык белгилерин аныктоо активдүү түрдө ишке ашып келээри аргументтелген.

3. Диссертацияда туюндурулган илимий жыйынтыктардын (илимий жоболордун), тыянактардын жана корутундулардын негизделүү деңгээли жана ишенимдүүлүгү.

Диссертациялык болор кеңири теориялык базага талдоо жүргүзүүнүн

жүрүшүндө алынган практикалык тыянактар азыркы илимдеги Кыргыз Республикасынын экологиялык коопсуздугу: тарыхый-укуктук аспектилери жөнүндө түшүнүктөрдү кеңейтүүгө шарт түзөт.

Мунун бардыгы изилдөөнүн максатына жеткендигин күбөлөндүрөт жана аны ата мекендик илимдин өнүгүшүнө кошкон толук кандуу салымы катары кароого жол берет.

Автор тарабынан чыгарылган жыйынтыктардын, тыянактардын жана корутундулардын негизделиши жана ишенимдүүлүгү юридика илимдеринин фундаменталдуу жоболоруна негизделет. Алынган жыйынтыктардын, тыянактардын жана корутундулардын илимий негизделиши кеңири теориялык жана ченемдик материалга ар тараптуу жана терең талдоо жүргүзүү менен камсыздалат.

4. Изденүүчүнүн диссертацияда туюндурган ар бир илимий жыйынтыгынын (жобосунун), тыянагынын жана корутундусунун жаңычылдык деңгээли.

Диссертациянын илимий жаңылыгы анда биринчи жолу монографиялык деңгээлде экологиялык коопсуздуктун көйгөйлөрүн комплекстик түрдө тарыхый укуктук талдануусу жүргүзүлгөндүгү менен түшүндүрүлөт. Жүргүзүлгөн изилдөөнүн процессинде экологиялык коопсуздуктун концепциясынын өнүгүүсүнүн ретроспективалык талдоосу жүргүзүлүп, экологиялык коопсуздук көйгөйлөрү боюнча эл аралык коомчулуктун инициативаларынын өнүгүү суроолору каралып, экологиялык коопсуздук түшүнүгүнүн теоретикалык укуктук аспектилеринин талдоосу жүргүзүлүп, Кыргыз Республикасынын экологиялык коопсуз өнүгүүсүнүн концептуалдык негиздери изилденип, биздин республикабыздын экологиялык коопсуздугунун камсыздалуусунун укуктук негиздери каралып, экологиялык коопсуздуктун өнүгүү тенденциялары изилденген, жана ошондой эле изилденип жаткан көйгөйлөр боюнча сунуштар жана тыянактар иштелип чыккан.

Ар бир алынган жыйынтык, тыянак жана корутундунун жаңычылдык деңгээли төмөнкүдөй түрдө аныкталышы мүмкүн:

1-жыйынтык. Жаңы, себеби автор өзүнүн калкынын жашоосу үчүн маанилүү болгон кызыкчылыктарын канааттандыруу, инсандын, коомдун жана жалпысынан айлана чөйрөнүн корголгондугун камсыз кылган шарттарды түзүү менен түшүндүрүлгөн ар бир мамлекеттин аныктоочу умтулуусу бүгүнкү күндө улуттук коопсуздуктун жана сырткы чөйрөнүн өз ара шартталгандыгы менен түшүндүрүлгөндүгү тууралуу теоретикалык тезис.

2-жыйынтык. Жаңы, себеби жасалган изилдөө Автор жасалган изилдөө бардык адамзатынын экологиялык коопсуздугун камсыз кылууга багытталган эл аралык деңгээлде өткөрүлүп жаткан иш чаралар, анын ичинде кээ бир өлкөлөрдүн жана алардын өз ара мамилелеринин зарыл болгон нормаларын, эрежелерин жана аракеттеринин принциптерин аныктаган тийиштүү конвенциялардын жана келишимдердин иштелип чыгуусу жана кабыл алынуусу,

глобалдык экологиялык көйгөйлөрдүн чечилүүсү үчүн маанилүү болгондугу тууралуу аргументтелген тыянак.

3-жыйынтык. Жаңы, анткени автор тарабынан экологиялык коопсуздуктун адамзатынын коопсуздугун камсыз кылуу чөйрөсүндөгү ишмердүүлүктүн маанилүү багыттарынын бири болгондугу негизделет, анткени адам менен аны курчаган айлана чөйрөнүн ортосундагы мамилелердеги бузулган балансты тез арада калыбына келтирүү талабы, мындай мамилелердин гармондошуусу жана адамдын жаратылыш ресурстарын акылдуу колдонуусу менен байланышкан тууралуу тыянак чыгышы эсептелет.

4-жыйынтык. Жаңы себеби туруктуу өнүгүү стратегиясын ишке ашыруунун алкагында Кыргызстан экология маселелерин коомдук саламаттыктык сактоо жана ондүрүүчүлүк, калктын жаратылыш ресурстарына кайтарылгыс, ордуна келгис зыянын тийгизүү тобокелчилигин жана өнөр жай базасынын диверсификация суроолорун байлаган экономикалык өткөөл мезгилдин борбордук компоненти жана калыбына келтирүү планынын алкагында киргизилүүсү бекитилет

5-жыйынтык. Жаңы, Кыргыз Республикасынын экологиялык коопсуздук концепциясынын улуттук коопсуздуктун ажырагыс түзүмдүү бөлүгү катары экологиялык коопсуздукту аныктагандыгы жана туруктуу өнүгүүнүн милдеттүү шарты катары аны тааныгандыгы аргументтелген, жана анын алкагында ал өз кезегинде жаратылыш чөйрөсүнүн жана анын тийиштүү сапатынын стабилдүүлүгүн камсыз кылган негиз болуп саналат.

6-жыйынтык. Жаңы бүгүнкү мезгилде экологиялык коопсуздук суроолору илимий техникалык төңкөрүштүн, экологиялык системанын жыйынтыгы болгон жаратылышкан адамдын ойлонулбгана аракеттеринин, бузуусунун жыйынтыгы анын адамдын жашоосуна коркунуч жараткандыгы тууралуу түшүнүк адамзатына келгендиги менен чакырылгандыгы тууралуу теоретикалык тыянак аргументтелген.

5. Илимий жыйынтыктардын теория жана практика үчүн мааниси, диссертациялык изилдөөнүн жыйынтыктарынын пайдаланылышы жөнүндө сунуштар.

Изилдөөнүн практикалык мааниси жүргүзүлгөн изилдөөнүн жыйынтыктары, диссертацияда берилип, иштелген илимий практикалык жоболор, тыянактар жана сунуштар Кыргыз Республикасынын экологиялык коопсуздугун камсыз кылууну укуктук жөнгө салууну жакшыртуу үчүн болгон негиздердин бири болгондугунда; экологиялык коопсуздук көйгөйлөрү боюнча андан аркы изилдөөлөрдү жүргүзүүдө илимий изилдөө ишмердүүлүгүндө колдонулуусунун мүмкүн болгондугунда. Диссертациянын жоболору юридикалык жождордун жана факультеттердин окуу процессинде экологиялык, жарандык, административдик укук түзгөн бир катар укуктук сабактарын окутууда колдонуусу мүмкүн.

Диссертациялык иштин максаты экологиялык коопсуздукту комплекстик тарыхый укуктук изилдөөнү жүргүзүүдө.

6. Изденүүчү тарабынан тийиштүү актуалдуу көйгөйдү чечүүнүн жыйынтыктарынын, теориялык же колдонмо милдеттеринин багытталышы.

Диссертация Кыргыз Республикасынын экологиялык коопсуздугу: тарыхый-укуктук аспектилерине арналган, аякталган илимий изилдөөнү билдирет. Методологиялык негиз изилдөөнүн жаңы методдорунун колдонулушу жөнүндө, иштин жогорку сапатын, актуалдуулугун, анын теориялык жана практикалык маанисин, анын жыйынтыктарынын, тыянактарынын жана корутундуларынын ишенимдүүлүгүн жана негизделгендигин күбөлөндүрөт.

Сунушталган диссертациялык иш бүтүндөй юридика илимин, анын ичинде мамлекет жана укуктун теориясы жана тарыхы, андан ары өнүктүрүүгө багытталган жаңы илимий багытты билдирет.

Изилдөөнүн жыйынтыктары укук жаратуу жана укук колдонуу процесстеринде, “Мамлекеттин жана укуктун теориясы” “Экологиялык укук” курстарынын тийиштүү бөлүктөрүн окууда жана башка айкалыша келген сабактарда колдонулушу мүмкүн. Диссертациялык изилдөөнүн мазмуну, тыянактары жана жыйынтыктары мамлекеттин тарыхы жана Кыргызстандын укугу илимдеринин тийиштүү бөлүктөрүн толукташат жана укуктун теориясы, азыркы укукту өнүктүрүү, өткөөл мезгилдеги укуктун тутумун өзгөртүүнүн фундаменталдуу көйгөйлөрүн иштеп чыгууда илимий-изилдөөчүлүк иште пайдаланылышы мүмкүн.

7. Диссертациянын негизги жоболорунун, жыйынтыктарынын жана тыянактарынын басылмаларда тастыктоо.

Диссертациялык изилдөөдө берилген негизги жоболор, диссертацияда чыгарылган жыйынтыктар жана корутундулар изденүүчүнүн 11 илимий макалаларында чагылдырылган, ар кандай эл аралык илимий-практикалык конференцияларда жана тегерек үстөлдөрдө баяндалган.

1. **Туратбекова, А.Т.** Теоретические аспекты экологической безопасности. [Текст] /А.Т.Туратбекова // Наука и новые технологии, 2014, №4. - С. 249-252.

2. **Туратбекова, А.Т.** О проблемах экологической безопасности. [Текст] /А.Т.Туратбекова // Вестник гуманитарного университета транспорта и права им.Д.Кунаева. – Алматы, 2014. №1(50). - С.44-49.

3. **Туратбекова, А.Т.** Экологическая безопасность: понятие и содержание. [Текст] /А.Т.Туратбекова, Ж. Жоробеков // Молодой учёный. - Казань, 2016. №4 (108). С.546-548.

4. **Туратбекова, А.Т.** Коомдун экологиялык коопсуздук тууралуу маселе жөнүндө. [Текст] /А.Т.Туратбекова // Вестник Академии МВД КР. – Бишкек, 2017. N3. С.98-102.

5. **Туратбекова, А.Т.** Кыргыз Республикасында экологиялык коопсуздукту камсыз кылуунун генезиси туралуу. [Текст] /А.Т.Туратбекова // Вестник Академии МВД КР. – Бишкек, 2017. №3. С.102-105.

6. **Туратбекова, А.Т.** К вопросу об обеспечении экологической безопасности. [Текст] /А.Т.Туратбекова, А.Жоробекова // Научный журнал «Инновационная наука». – Уфа, 2016. Ч.3. С.220-223.

7. **Туратбекова, А.Т.** О понятии экологической безопасности. [Текст] /А.Т.Туратбекова // Вестник Академии МВД КР. Вып.№3. – Бишкек, 2014. С.175-178.

8. **Туратбекова, А.Т.** Исторический анализ становления концепции экологической безопасности. [Текст] /А.Т.Туратбекова Т.Жоробеков, Д.Кудайберди уулу // Modern science. – Москва, 2020. №4-4. С.165-169.

9. **Туратбекова, А.Т.** К формированию системы экологической безопасности. [Текст] /А.Т.Туратбекова, Т.Жоробеков, Д.Кудайберди уулу // Modern science. – Москва, 2020. №4-4. С. 169-173.

10. **Туратбекова, А.Т.** К вопросу о понятии «экологическая безопасность». [Текст] /А.Т.Туратбекова, Д.Ш.Нуриев, Ж.Ж.Орозов // Евразийское научное объединение. – Москва, 2020. – № 9(67). С.287-288.

11. **Туратбекова, А.Т.** Ответственность за нарушение законодательства об экологической безопасности: понятие и виды. [Текст] /А.Т.Туратбекова // Евразийское научное объединение. – Москва, 2020. – № 9(67). С.289-290.

8. Авторефераттын диссертациянын мазмунуна дал келиши

Туратбекова Акмөөр Туратбековнанын авторефераты толугу менен диссертацияга туура келет, анын негизги жоболорун чагылдырат, Кыргыз Республикасынын Жогорку аттестациялык комиссия бекиткен талаптарына толугу менен дал келет.

Анда коргоого чыгарылуучу иштин максаты, милдети, жоболору, ошондой эле диссертациялык ишти жазуу процессинде алынган тыянактар чагылдырылган.

Автореферат кыргыз, орус жана англис тилдериндеги резюмени камтыйт.

9. Диссертациянын мазмуну жана таризделиши боюнча кемчиликтер.

Туратбекова Акмөөр Туратбековнанын диссертациялык иши жалпысынан оң бааланат, айрым кемчиликтерин жана талаштуу учурларын көрсөтө кетүү зарыл:

1. Диссертацияда автор, экологиялык коопсуздукту камсыз кылуунун техно чөйрөнүн объективдүү процесстерине жана мыйзам ченемдүүлүктөрүнө дал келбешинин себептерине жетиштүү түрдө басым жасалган эмес.

2. Экология чөйрөсүндө коопсуздукту камсыз кылууда мүмкүн болгон тобокелчиликтерди негиздөө жетиштүү түрдө ырааттуу каралган эмес.

Жалпысынан алганда, аталган эскертүүлөр эмгектин баасын төмөндөтпөйт, иш жалпысынан оң бааланат, ал эми жогоруда айтылган эскертүүлөр сунуштоочулук мүнөзгө гана ээ.

10. Диссертациянын “Окумуштуулук даражаларды ыйгаруунун тартиби жөнүндө” жобого ылайык келиши.

Жыйынтыгында, Туратбекова Акмөөр Туратбековна «Кыргыз Республикасынын экологиялык коопсуздугу: тарыхый-укуктук аспектилери» темасында жазылган диссертациясы жогорку илимий-теориялык деңгээлде аткарылгандыгын, практикалык жактан баалуу экендигин, илимий жаңычылдыктын керектүү элементтерин жана теориялык жана практикалык сунуштардын бир катар негиздүү жана терең теориялык тыянак чыгарууларды камтый тургандыгын белгилей кетүү керек.

Туратбекова Акмөөр Туратбековна 12.00.01 - укук жана мамлекеттин теориясы жана тарыхы; укук жана мамлекет жөнүндө окуулардын тарыхы адистиги боюнча юридика илимдеринин кандидаты окумуштуулук даражасын изденип алуу үчүн сунушталып, «Кыргыз Республикасынын экологиялык коопсуздугу: тарыхый-укуктук аспектилери» темасында жазылган диссертациялык иши Кыргыз Республикасынын Жогорку аттестациялык комиссиясынын “Окумуштуулук даражаларды ыйгаруунун тартиби жөнүндө” жобосунун талаптарына толугу менен жооп берет, ал эми анын автору Туратбекова Акмөөр Туратбековна 12.00.01 - укук жана мамлекеттин теориясы жана тарыхы; укук жана мамлекет жөнүндө окуулардын тарыхы адистиги боюнча изделген юридика илимдеринин кандидаты окумуштуулук даражасын ыйгарууга арзыйт.

**Кыргызстан Эл аралык университетинин
камкордук кеңешинин төрагасынын орун басары
юридика илимдеринин доктору, профессор**

Асаналиев Т.А.

Колун бекитем:

ст. инспектор Ок Туратбекова

